

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ข้อมูล ณ วันที่ 26 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2568

.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

1. ชื่อ-สกุล : นายอุดม พรหมราช
2. เลขประจำตัวประชาชน
3. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : 24 หมู่ที่ 10 ตำบลลำพาน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ : 089-5223618 Facebook : ฟาร์มอุดม Line : 089-5223618
ปีเกิดพ.ศ. 2515
4. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
5. ระดับการศึกษา : มัธยมศึกษาปีที่ 6
สถานบันการศึกษา : การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.)
คณะ/สาขาวิชา : วิทยุ - คณิต
6. อาชีพปัจจุบัน
 - ☐ 6.1 ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
 - ☒ 6.2 ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตรระบุ : ค้าขาย
7. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร : 200,000 บาท/ปี
8. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. : 2561

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. สินค้าหลัก : ข้าว และพืชทางเลือก(ชะอม)
2. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน 2 แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

3. ฐานเรียนรู้ จำนวน 9 ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 3.1 ฐานเรียนรู้ ด้านข้าว
- 3.2 ฐานเรียนรู้ ด้านบัญชีครัวเรือน
- 3.3 ฐานเรียนรู้ ด้านปุ๋ยสั่งตัด
- 3.4 ฐานเรียนรู้ ด้านระบบน้ำ
- 3.5 ฐานเรียนรู้ ด้านปศุสัตว์
- 3.6 ฐานเรียนรู้ ด้านประมง
- 3.7 ฐานเรียนรู้ ด้านอารักขาพืช
- 3.8 ฐานเรียนรู้ ด้านการแปรรูปข้าว
- 3.9 ฐานเรียนรู้ ด้านพืชทางเลือก(ชะอม)

4. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน 4 หลักสูตร ประกอบด้วย

- 4.1 หลักสูตรหลัก จำนวน 4 หลักสูตร เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ เช่น ข้าว ชะอม ประกอบด้วย
 - 1. การลดต้นทุนการผลิตข้าวและชะอม
 - 2. การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพข้าวและชะอม
 - 3. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตข้าวและชะอม
 - 4. การจัดการดิน น้ำ และปุ๋ย
- 4.2 หลักสูตรบังคับ จำนวน 6 หลักสูตร เป็นหลักสูตรพื้นฐานที่เกษตรกรได้เรียนรู้ เพื่อให้มีทักษะที่จำเป็นในการทำเกษตรอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย
 - 1. การวิเคราะห์ต้นทุนและการวางแผนการผลิต

2. การจัดการดิน น้ำ และปุ๋ยอย่างถูกต้อง
 3. การปลูกพืชปลอดภัย (GAP)
 4. การบริหารจัดการแปลง
 5. การตลาดและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
 6. ระบบเกษตรผสมผสาน
- 4.3 หลักสูตรเสริม จำนวน 5 หลักสูตร เพิ่มเติมเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะด้านประกอบด้วย
1. การแปรรูปสินค้าเกษตร แปรรูปข้าว ขนมหิน
 2. เกษตรอินทรีย์ / เกษตรปลอดภัย
 3. การจัดการน้ำแบบประหยัด
 4. การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจเฉพาะพื้นที่ (เช่น หมู กบ ปลาตก ไข่พื้นเมือง)
 5. การเป็นวิทยากรเกษตรกร (ฝึกพูด ถ่ายทอดความรู้)
- 4.4 หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมานี้จำนวน 1 หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร : “การแปรรูปข้าวเป็นขนมจีน”

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การแปรรูปข้าวให้มีมูลค่าเพิ่ม
2. เพื่อสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้กับเกษตรกรและชุมชน
3. เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นบ้านให้ปลอดภัย มีคุณภาพ และถูกสุขอนามัย

เนื้อหาหลักสูตร

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติของข้าวที่เหมาะสมสำหรับการทำขนมจีน
2. กระบวนการแปรรูปข้าวเป็นเส้นขนมจีน
 - 2.1 การแช่ข้าว
 - 2.2 การบดและหมัก
 - 2.3 การปั้นเส้น
 - 2.4 การลวกและเก็บรักษา
3. มาตรฐานด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยในการแปรรูป
4. การบรรจุภัณฑ์และการยืดอายุของขนมจีน
5. การคำนวณต้นทุน - กำไร และแนวทางการตลาด

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

ภาคทฤษฎี : บรรยายให้ความรู้พื้นฐานการทำขนมจีน

ภาคปฏิบัติ : ลงมือปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบจนถึงการบรรจุผลิตภัณฑ์

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ใช้กิจกรรมกลุ่ม ถาม - ตอบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อสร้างการเรียนรู้

ร่วมกัน

การติดตามหลังการอบรม : ติดตามให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่ต้องการต่อยอดผลิตภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์

หลักสูตร : “การปลูกชะอมแบบลดต้นทุน เพิ่มรายได้อย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการปลูกชะอมอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเรียนรู้การจัดการต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่
3. เพื่อสร้างอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้จากพืชผักพื้นบ้านที่ตลาดต้องการสูง
4. เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เนื้อหาหลักสูตร

1. การเตรียมพื้นที่และเลือกพันธุ์ชะอมที่เหมาะสม
2. เทคนิคการขยายพันธุ์ชะอมด้วยกิ่งตอนและกิ่งปักชำ
3. การปลูกแบบแถวเดี่ยว แถวคู่ และปลูกแซมในสวนยาง/ปาล์มน้ำมัน
4. การดูแลรักษา
 - 4.1 การให้น้ำแบบประหยัด (ระบบน้ำ)
 - 4.2 การใช้ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยหมัก
 - 4.3 การตัดแต่งเพื่อกระตุ้นยอดอ่อน
5. การป้องกันศัตรูพืชโดยชีววิธี เช่น น้ำส้มควันไม้ สารสะเดา
6. การเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม
7. การวิเคราะห์ต้นทุน - กำไร และช่องทางตลาด

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

ภาคทฤษฎี : อบรมในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอเมือง
กาฬสินธุ์ โดยวิทยากรเกษตรกรต้นแบบ (นายอุดม พรหมราช)

ภาคปฏิบัติ : เรียนรู้ลงแปลงจริง เช่น การขยายพันธุ์ชะอม การปลูกและวางระบบน้ำ การตัดแต่งกิ่งเพื่อ
เร่งยอดอ่อน

การ
ต้นแบบ : คุณ
เกษตรกรต้น
การ
พร้อมสนับสนุน

แปลง
ตรง
คำปรึกษา

5. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

วิธีการและแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างละเอียด

1. รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จริง

- ประธาน ศพก. ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับเกษตรกรเครือข่าย ศพก.
- สำรวจ ปัญหา ความต้องการ ศักยภาพ และข้อเสนอแนะ จากเกษตรกรในพื้นที่
- จัดเวที รับฟังความคิดเห็นในระดับตำบล/อำเภอ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

2. เข้าร่วมประชุมวางแผนระดับอำเภอ

- ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- เสนอข้อมูลที่ได้จากพื้นที่ เช่น ปัญหาภัยแล้ง ศัตรูพืช ความต้องการส่งเสริมเทคโนโลยีการพัฒนอาชีพในพื้นที่
- เสนอแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนในแต่ละพื้นที่ย่อย

3. ร่วมประชุมกับคณะกรรมการระดับจังหวัด

- ในฐานะ คณะกรรมการ ศพก. อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
- นำเสนอข้อมูลผ่านการวิเคราะห์แล้ว เพื่อให้เกิดแผนที่ตอบโจทย์จริง
- สนับสนุนแนวทางการบูรณาการ เช่น ความร่วมมือหลายหน่วยงาน (เกษตร/ปศุสัตว์/ประมง)

4. มีบทบาทในขั้นตอนการจัดทำ/กลั่นกรองแผน

- ร่วมวางแผนให้ กิจกรรมและงบประมาณ สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน
- เสนอ “กิจกรรมต้นแบบ” ที่สามารถขยายผลได้ เช่น แปลงเรียนรู้ด้านข้าว การแปรรูปผลผลิต
- ช่วยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายหรือพื้นที่ดำเนินงานที่มีความพร้อม

5. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

- ให้ข้อเสนอแนะหลังแผนถูกนำไปปฏิบัติจริง
- สะท้อน “ผลลัพธ์ - ปัญหา” ให้คณะกรรมการเพื่อปรับปรุงแผนในรอบต่อไป
- ส่งเสริมการเก็บข้อมูล/ถอดบทเรียนจากกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน

สรุป แนวทางของ ศพก. ในการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน	บทบาทของ ศพก.
วิเคราะห์พื้นที่	ให้ข้อมูลจริงจากแปลงเรียนรู้
จัดเวทีชุมชน	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกร
ร่วมจัดทำแผนจังหวัด	เสนอแนวทางแก้ปัญหาบนพื้นฐานจริง
เสนอแผนงาน	ผลักดันโครงการพัฒนาแบบบูรณาการ
ติดตามผล	รายงาน-ถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาแผนต่อเนื่อง

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แบบแผนฯ)

ขั้นตอนการจัดทำแผนราย ศพก.

1. การวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาของพื้นที่

- เกษตรกรต้นแบบและคณะกรรมการ ศพก. ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สํารวจและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการผลิต การตลาด ทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาที่มีอยู่ในพื้นที่.

2. การจัดเวทีประชาคมระดับตำบล/อำเภอ

- จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้แผนที่จัดทำขึ้นมีความครอบคลุมและตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง

3. การจัดทำร่างแผนปฏิบัติการ

- คณะทำงาน ศพก. ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำร่างแผนปฏิบัติการ โดยระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม งบประมาณ และระยะเวลาดำเนินการอย่างชัดเจน.

4. การนำเสนอแผนต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

- นำเสนอร่างแผนเพื่อพิจารณาและอนุมัติ โดยคณะกรรมการจะพิจารณาความสอดคล้องกับนโยบายและความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน.

5. การดำเนินงานตามแผนและการติดตามประเมินผล

- เมื่อแผนได้รับอนุมัติ ศพก. จะดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาในรอบปีถัดไป.

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

1. เกษตรกรต้นแบบและคณะกรรมการ ศพก. มีบทบาทในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางการพัฒนา.
2. เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ให้คำปรึกษาและสนับสนุนด้านวิชาการในการจัดทำแผน.
3. ผู้นำชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่ ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการในการพัฒนา.
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ร่วมพิจารณาและอนุมัติแผนปฏิบัติการ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายระดับจังหวัด

แผนปฏิบัติการราย ศพก.

ชื่อ ศพก. : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

พืชหลัก : ข้าวและชอม

ระยะเวลาแผน: มกราคม - ธันวาคม 2568

เป้าหมาย	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	ระยะเวลา	งบประมาณ
พัฒนาองค์ความรู้ เรื่องการปลูกชอมลดต้นทุน	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การปลูกชอมแบบ ระบบน้ำหยด	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, ศพก.ต้นแบบ	ก.ค. 68	
เพิ่มผลผลิตข้าวด้วยการวิเคราะห์ดิน	จัดอบรมการใช้ปุ๋ยสั่งตัด, วิเคราะห์ดินให้เกษตรกร	สนง.พัฒนาที่ดิน, สนง.เกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, ศพก.ต้นแบบ	ส.ค. 68	
พัฒนาศักยภาพกลุ่มแปรรูป	ฝึกอบรมการแปรรูปข้าวเป็นขนมจีน	ศพก., สหกรณ์, พาณิชย, เกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, ศพก.ต้นแบบ	ต.ค. 68	
เชื่อมโยงตลาด	กิจกรรมเชื่อมโยงตลาดข้าวและผัก	พาณิชยจังหวัด, เกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, ศพก.ต้นแบบ	ต.ค. 68	

รวมงบประมาณที่เสนอ : - บาท

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

1.1 แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

1) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การทำเกษตรตามหลักวิชาการหรือเทคโนโลยีของ *ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)* เกิดจาก “ประสบการณ์ตรง” ที่พบเจอในชีวิตจริง ผสมกับ “โอกาสในการเรียนรู้” และ “แรงผลักดันจากความต้องการเปลี่ยนแปลง” เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและชุมชน

1.1 เจอทางตันจากการทำเกษตรแบบเดิม

- ประสบปัญหา เช่น ผลผลิตลดลง ราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย

- ทำให้เกิดความรู้สึกว่า “ต้องเปลี่ยนแปลง” หากยังทำแบบเดิมต่อไป อาจไม่มีทางรอดในอาชีพเกษตรกร “เมื่อก่อนทำตามพ่อแม่ ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ใช้สารเคมีเยอะมาก ขาดทุนเกือบทุกปี เลยเริ่มตั้งคำถามว่า จะมีวิธีไหนที่ทำให้เรามีกิน มีกำไรอย่างยั่งยืนบ้าง”

1.2 ได้เห็นตัวอย่างความสำเร็จจากเกษตรกรต้นแบบ

- ได้ไปศึกษาดูงาน หรือเห็นเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงที่ทำแบบใหม่แล้ว “ประสบความสำเร็จ”
- ทำให้เกิดแรงบันดาลใจว่า “เราก็ทำได้” ถ้าเปลี่ยนแนวคิดและลงมือจริงจัง
“ตอนเห็นเขาทำเกษตรผสมผสาน ใช้เทคโนโลยีจัดการน้ำในแปลงเอง แล้วต้นทุนลด รายได้ดี เลยคิดว่าถ้าลองทำแบบเขาบ้าง อาจจะเปลี่ยนชีวิตเราได้”

1.3 ได้รับความรู้จากหน่วยงานรัฐหรือการอบรม

- ได้รับคำแนะนำหรือผ่านการอบรมจาก : กรมส่งเสริมการเกษตร (สนง.เกษตรอำเภอ/จังหวัด) มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน
- เมื่อเริ่มทดลองทำตามแนวทางวิชาการ เช่น การวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ การทำบัญชีต้นทุน แล้วเห็นผลดีจริง ก็กลายเป็นแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนระบบการทำเกษตร

1.4 ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรคนอื่น ๆ

- หลังจากประสบความสำเร็จจากการปรับเปลี่ยนตนเอง จึงเกิดความตั้งใจจะ “แบ่งปัน” แนวทางที่ดีให้กับเพื่อนเกษตรกร

- จุดนี้เองกลายเป็น **วิทยาการเกษตรกร** และได้รับการแต่งตั้งเป็น **ประธาน ศพก.**

“เราไม่อยากให้เพื่อนบ้านต้องล้มเหมือนที่เราเคยเจอมาก่อน ถ้าเราช่วยเขาได้ ก็อยากเป็นคนต้นแบบให้ชาวบ้านเดินตาม”

สรุปแรงบันดาลใจของประธาน ศพก. มักเกิดจากการผสมผสานระหว่าง :

ความล้มเหลวในอดีต → จุดเริ่มของการเปลี่ยนแปลง

ความรู้/ประสบการณ์ใหม่ → ทำให้กล้าทดลองสิ่งใหม่

ความสำเร็จ → จุดประกายให้ขยายผล

ความรักบ้านเกิดและอยากแบ่งปัน → กลายเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน

2) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

เกิดจากประสบการณ์จริงในภาคเกษตรกรรมที่พบเจอในระยะเวลาหลายปี โดยสามารถสรุปประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

1. ต้นทุนการผลิตสูง แต่รายได้ไม่แน่นอน ราคาปุ๋ย ยา ค่าแรง พุ่งสูงขึ้น ราคาผลผลิตตกต่ำ ขายไม่ได้

ประธาน ศพก. จึงเริ่มมองหาแนวทางที่ “ลดต้นทุน” ได้จริง เช่น :

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง
- การวางแผนการผลิตตามฤดูกาลหรือคำแนะนำเชิงวิชาการ

“ถ้าจะอยู่รอด ต้องรู้วิธีผลิตที่คุ้มค่าที่สุด ไม่ใช่แค่ทำตามความเคยชิน”

2. ภัยธรรมชาติ และความผันผวนของสภาพอากาศ

- ฝนแล้ง น้ำหลาก หรือโรคระบาด ส่งผลกระทบต่อผลผลิต
- ทำให้เกิดแรงจูงใจในการนำเทคโนโลยี เช่น : ระบบน้ำ การเลือกพันธุ์พืช/สัตว์ที่ทนแล้ง/ทนน้ำ

รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลพยากรณ์อากาศและคำแนะนำจากแอปฯ

3. ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชรุนแรงขึ้น

- การใช้สารเคมีมากเกินไปในอดีตทำให้เกิดการดื้อยา และปัญหาสิ่งแวดล้อม
- ส่งผลให้ประธาน ศพก. หันมาเรียนรู้และส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) เช่น :
 1. ใช้ชีวภัณฑ์
 2. ใช้กับดักแสง หรือกับดักฟีโรโมน
 3. ปรับระบบนิเวศในแปลงให้สมดุล

4. การตลาดไม่มั่นคง ขาดช่องทางขาย

- ผลผลิตล้นตลาด ราคาตกต่ำ

- แรงผลักดันให้เปลี่ยนมาคิดแบบ “ตลาดนำการผลิต” และใช้ :

1. ระบบการตลาดออนไลน์
 2. การแปรรูปเพิ่มมูลค่า
 3. การผลิตแบบ GAP, Organic เพื่อเข้าถึงตลาดเฉพาะกลุ่ม
- “ทำอย่างไรให้ของเราขายได้ราคา และขายได้ทุกปี ไม่ใช่แค่ผลผลิตอย่างเดียว”
- 5. แรงงานขาดแคลน และคนรุ่นใหม่ไม่ยอมทำเกษตร**

ศพก. จึงเริ่มใช้ : เครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อลดการพึ่งแรงงานคน และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่กลับมาทำเกษตร

6. ข้อจำกัดจากการไม่มีพื้นฐานความรู้

- เริ่มต้นจากศูนย์ เรียนรู้จากการลองผิดลองถูก
- เข้ารับการอบรม หรือรับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่เกษตร เป็นแรงกระตุ้นให้ตระหนักว่า

“ถ้ารู้วิชาการมากขึ้น จะลดความเสี่ยงและพัฒนาได้ดีกว่าเดิม”

1.2 รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

1) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้)

1. การลดปัญหาเรื่องดิน น้ำ และอากาศ

1.1 การวิเคราะห์ดินและปุ๋ยสั่งตัด ใช้ผลวิเคราะห์ดินมาคำนวณสูตรปุ๋ยเฉพาะพื้นที่ ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเกินจำเป็น และปรับปรุงคุณภาพดิน ลดต้นทุนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1.2 ระบบน้ำ วางระบบน้ำรอบแปลง ประหยัดน้ำ ลดแรงงาน เหมาะกับพื้นที่แห้งแล้งหรือขาดแคลนน้ำ

1.3 การปลูกพืชแบบโรงเรือน ลดผลกระทบจากสภาพอากาศแปรปรวน ควบคุมแสง อุณหภูมิ ความชื้นได้ ลดโอกาสการเกิดโรคและแมลงศัตรูพืช

2. การลดต้นทุนการผลิต

2.1 เครื่องจักรกลการเกษตร เช่น รถดำนา เครื่องหยอดเมล็ด เครื่องเก็บเกี่ยวอัตโนมัติ ลดแรงงานและเวลาในการเพาะปลูก เพิ่มความแม่นยำในการทำงาน

2.2 การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ใช้เอง ใช้เศษพืช มูลสัตว์ หมักเป็นปุ๋ย

2.3 ใช้เชื้อจุลินทรีย์ เช่น ไตรโคเดอร์มา บีที ช่วยลดต้นทุนการป้องกันศัตรูพืช สร้างความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

3. การลดการระบาดของศัตรูพืชและโรค

3.1 การใช้แมลงห้ำ แมลงเบียน และชีวภัณฑ์ ใช้น้ำส้มควันไม้ สารสะเดา ลดการใช้สารเคมี

3.2 การปลูกพืชสลับ/พืชร่วม/พืชหมุนเวียน ลดความเสี่ยงจากโรคและแมลงเฉพาะชนิด

4. การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ

4.1 การใช้พันธุ์พืชต้านทานโรค แมลง และให้ผลผลิตสูง เช่น ข้าวพันธุ์ กข6 ช่วยให้ผลผลิตมากขึ้นในต้นทุนที่คงที่

5. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

5.1 การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น การแปรรูปข้าวเป็นขนมจีน ช่วยยืดอายุการเก็บรักษาและขยายตลาด

2) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่

1. การประเมินสภาพพื้นที่และปัญหา สำรวจลักษณะภูมิประเทศ ดิน น้ำ ภูมิอากาศ และฤดูกาล เพาะปลูก วิเคราะห์ปัญหา เช่น ดินเสื่อมคุณภาพ ขาดแคลนน้ำ โรคแมลงระบาด ราคาผลผลิตตกต่ำ

ผลลัพธ์ : รู้ข้อจำกัดและศักยภาพของพื้นที่เพื่อเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม

2. คัดเลือกเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่

เลือกเทคโนโลยีตามปัญหา :

ปัญหา	เทคโนโลยีที่นำมาใช้
ดินเสื่อม	วิเคราะห์ดิน + ปุ๋ยสั่งตัด
ขาดน้ำ	ระบบน้ำ
โรคแมลง	ชีวภัณฑ์ / พืชร่วม / พืชหมุนเวียน
ต้นทุนสูง	ปุ๋ยอินทรีย์, เครื่องจักรกลขนาดเล็ก
ราคาผลผลิตต่ำ	การแปรรูป, Online Marketing

ผลลัพธ์ : เลือกใช้เทคโนโลยีที่ตอบโจทย์ปัญหาได้ตรงจุดและลงทุนคุ้มค่า

3. การวางแผนและอบรมความรู้

- วางแผนร่วมกับหน่วยงาน เช่น ศพก., เกษตรอำเภอ, YSF

- จัดอบรมให้เกษตรกร เช่น การติดตั้งระบบน้ำ, การใช้จุลินทรีย์, การทำบัญชีต้นทุน

ผลลัพธ์ : เกษตรกรพร้อมใช้นวัตกรรมได้จริง ลดการลองผิดลองถูก

4. การนำเทคโนโลยีไปใช้จริงในแปลงเกษตร

- ทดลองใช้เทคโนโลยีใน "แปลงสาธิต" หรือ "แปลงเรียนรู้"

- เกษตรกรลงมือปฏิบัติ เช่น ปรับสูตรปุ๋ยจากผลวิเคราะห์ดิน ใช้ระบบน้ำ ติดตั้งกับดักแมลง
ชีวภาพ และปลูกพืชที่เหมาะสมกับฤดูและตลาด

ผลลัพธ์ : เห็นผลจริงด้านการลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิตในระดับแปลง

5. การจัดการหลังการผลิตและการตลาด

- นำผลผลิตที่ได้ไปแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น ข้าวแปรรูปเป็นขนมจีน
- ใช้ช่องทางตลาด เช่น ตลาดเกษตรออนไลน์ (ฟาร์มอู๊ดม) Facebook, Line,

ผลลัพธ์ : เพิ่มมูลค่า เพิ่มรายได้ ลดการพึ่งพาตลาดกลาง

6. การติดตามผลและขยายผล

- ติดตามต้นทุน - ผลผลิตก่อนและหลังใช้เทคโนโลยี
- ประเมินความคุ้มค่าและผลกระทบเชิงสิ่งแวดล้อม
- ขยายผลผ่าน ศพก. และเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ

ผลลัพธ์: พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สร้างระบบเกษตรยั่งยืนในชุมชน

ตัวอย่างความสำเร็จเชิงรูปธรรม

ต้นทุนลดลง : จากการใช้ปุ๋ยสั่งตัด ลดต้นทุนปุ๋ย 20 – 30%

ผลผลิตเพิ่มขึ้น : ระบบน้ำทำให้ชะอมแตกยอดเร็วขึ้น ผลผลิตมากขึ้น

รายได้เพิ่ม : แปรรูปข้าวขายในรูปแบบขนมจีน เพิ่มราคาขาย 2 – 3 เท่า

สิ่งแวดล้อมดีขึ้น : ลดการใช้สารเคมีด้วยชีวภัณฑ์ ปลอดภัยทั้งผู้ปลูกและผู้บริโภค

3) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

1. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยสั่งตัด)

วัตถุประสงค์ : ลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ย และฟื้นฟูสุขภาพดิน

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. เก็บตัวอย่างดินอย่างถูกต้อง

- ใช้จอบหรือเหล็กเจาะเก็บดินจาก 5-10 จุดในแปลง
- ลึกประมาณ 15-20 ซม.
- ผสมรวมกันแล้วตากแห้ง บรรจุถุง ส่งตรวจที่สำนักงานพัฒนาที่ดิน หรือตรวจ

ด้วยชุดตรวจ soil test kit

2. ตรวจวิเคราะห์ดิน

- ตรวจค่ากรด-ด่าง (pH), อินทรีย์วัตถุ, ธาตุอาหารหลัก (N, P, K)

3. คำนวณสูตรปุ๋ย (ปุ๋ยสั่งตัด)

- ใช้โปรแกรมของกรมพัฒนาที่ดิน หรือขอคำแนะนำจากนักวิชาการ
- ได้สูตรปุ๋ยเฉพาะแปลง เช่น สูตร 20-8-20 หรือผสมเองจากแม่ปุ๋ย

4. ใส่ปุ๋ยตามระยะและปริมาณที่เหมาะสม

- ใส่เป็นช่วง ๆ ตามระยะการเจริญเติบโตของพืช
- ลดการสูญเสียปุ๋ยและลดต้นทุน

2. การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชให้เหมาะกับสภาพอากาศและแมลงศัตรูพืช

วัตถุประสงค์ : ลดความเสี่ยงจากภัยแล้ง/น้ำท่วม โรคแมลง และเพิ่มผลผลิตต่อไร่
ขั้นตอนการดำเนินการ

1. วิเคราะห์สภาพพื้นที่

- ตรวจสอบปริมาณฝน อุณหภูมิ ความชื้น และฤดูกาลเพาะปลูก
- สำรวจการระบาดของโรคแมลงในรอบปี

2. เลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม

- ใช้พันธุ์ที่ผ่านการวิจัยแล้วว่า ทนแล้ง/ทนน้ำขัง หรือ ต้านทานโรคแมลง เช่น

ข้าว กข6 (ทนแล้ง, ต้านเพลี้ย)

3. ทดลองปลูกในแปลงเล็กก่อน

- เพื่อดูความเหมาะสมจริงในสภาพพื้นที่
- ประเมินผลผลิตและต้นทุนก่อนขยายในวงกว้าง

4. ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์เองในชุมชน

- ลดการซื้อเมล็ดพันธุ์แพง
- เพิ่มความมั่นคงของพันธุ์พืชในท้องถิ่น

3. การควบคุมโรคแมลงโดยหลักวิชาการ

วัตถุประสงค์ : ลดการใช้สารเคมี สร้างความปลอดภัยให้เกษตรกรและผู้บริโภค

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. เฝ้าระวังและสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ

- ตรวจสอบสภาพต้นพืช ใบ ดิน
- ใช้กับดักแมลง หรือแผ่นกาวสีเหลืองตรวจศัตรูพืช

2. ใช้วิธีผสมผสาน (IPM)

- ปลูกพืชหลากหลายชนิด (พืชร่วม พืชสลับ)

- ใช้ชีวภัณฑ์ เช่น บีที (Bacillus thuringiensis), เชื้อราไตรโคเดอร์มา

3. ใช้สารเคมีเฉพาะเมื่อจำเป็น

- เลือกสารที่มีพิษต่ำ ใช้ให้ถูกช่วงเวลา
- หยุดใช้ก่อนเก็บเกี่ยวตามระยะปลอดภัย (PHI)

ผลลัพธ์ของการใช้หลักวิชาการ

ต้นทุนลดลง 15 – 30%

ผลผลิตเพิ่มขึ้น 20 – 50%

คุณภาพผลผลิตดีขึ้น ขายได้ราคาดี

ดินและน้ำไม่ปนเปื้อนสารเคมี

ความรู้ของเกษตรกรพัฒนาสู่การทำเกษตรอย่างยั่งยืน

2. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

2.1 สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

1) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 3 ชนิด ประกอบด้วย

- 1.1) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน 6 ไร่
- 1.2) ชะอม พื้นที่ปลูกจำนวน 4 ไร่
- 1.3) สะเดา พื้นที่ปลูกจำนวน 2 งาน

2) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 2 ชนิด ประกอบด้วย

- 2.1) ปลากินพืช จำนวน 2 บ่อ
- 2.2) ปลาดุกในบ่อซีเมนต์ จำนวน 500 ตัว
- 2.3) กบในบ่อซีเมนต์ จำนวน 500 ตัว

3) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 3 ชนิด ประกอบด้วย

- 3.1) ไก่พื้นบ้าน จำนวน 100 ตัว
- 3.2) วัว จำนวน 3 ตัว
- 3.3) หมู จำนวน 3 ตัว

4) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 7 ชนิด ประกอบด้วย

- 4.1) ไข่ จำนวน 30 กอ
- 4.2) มะม่วง จำนวน 20 ต้น

- 4.3) มะนาว จำนวน 10 ต้น
- 4.4) มะละกอ จำนวน 10 ต้น
- 4.5) มะกรูด จำนวน 5 ต้น
- 4.6) น้อยหน่า จำนวน 10 ต้น
- 4.7) พริก จำนวน 20 ต้น

2.2 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

1) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

- 1.1) ค่าเตรียมดิน เป็นเงิน 800 บาท/ไร่
 - 1.2) ค่าเมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน 650 บาท/ไร่
 - 1.3) ค่าปลูก เป็นเงิน 800 บาท/ไร่
 - 1.4) ค่าปุ๋ยเคมี เป็นเงิน 1,200 บาท/ไร่
 - 1.5) ค่าสารชีวภัณฑ์ เป็นเงิน 200 บาท/ไร่
 - 1.6) ค่าน้ำมัน/ค่าเครื่องจักรระหว่างการดูแล เป็นเงิน 300 บาท/ไร่
 - 1.7) ค่าแรงงานดูแลแปลง เป็นเงิน 500 บาท/ไร่
 - 1.8) ค่าสูบน้ำ เป็นเงิน 500 บาท/ไร่
 - 1.9) ค่าเกี่ยวข้าว/ค่ารถเกี่ยว เป็นเงิน 900 บาท/ไร่
 - 1.10) ค่าขนส่ง เป็นเงิน 500 บาท/ไร่
- รวมต้นทุนการผลิต : 6,350 บาท/ไร่
- รายได้ : 9,240 บาท/ไร่

2.3 รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

1) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

- 1.1 จำหน่ายซ่อมแปลงของเกษตรกรเอง เฉลี่ยรายได้วันละ 300 บาท/วัน
- 1.2 จำหน่ายซ่อมโดยการรับซื้อจากสมาชิกกลุ่ม เฉลี่ยรายได้วันละ 400 บาท/วัน

2) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

- 2.1 จำหน่ายไก่พื้นเมือง เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ 500 บาท/สัปดาห์
- 2.2 จำหน่ายกบ เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ 500 บาท/สัปดาห์

3) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

- 3.1 จำหน่ายมะละกอ เฉลี่ยรายได้เดือนละ 600 บาท/เดือน
- 3.2 จำหน่ายพริกเฉลี่ยรายได้เดือนละ 400 บาท/เดือน

4) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

- 4.1 ข้าว เฉลี่ยรายได้ปีละ 11,560 บาท/ปี
- 4.2 มะม่วง เฉลี่ยรายได้ปีละ 2,500 บาท/ปี
- 4.3 มะนาว เฉลี่ยรายได้ปีละ 2,500 บาท/ปี
- 4.4 ไข่ เฉลี่ยรายได้ปีละ 5,000 บาท/ปี

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เกษตรกรต้นแบบ)

- ได้พัฒนาทักษะและความรู้ด้านการเกษตรทันสมัย
- มีความมั่นใจและศักยภาพในการจัดการแปลงอย่างมืออาชีพ
- มีรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ได้รับการยอมรับในฐานะต้นแบบและผู้นำชุมชน

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- ได้รับความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีจากต้นแบบเพื่อนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง
- มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาทักษะผ่านการเยี่ยมชมแปลงเรียนรู้และกิจกรรมถ่ายทอดความรู้
- ลดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดในการทำเกษตร
- เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและช่วยเหลือกัน

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ชุมชนมีเกษตรกรต้นแบบที่เป็นแหล่งความรู้และแรงบันดาลใจ
- การพัฒนาเกษตรกรรมที่ยั่งยืนช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน
- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
- สร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาชุมชนในระยะยาว

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

3.1 เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

1. ลดการปนเปื้อนของดินและน้ำ

- การใช้ ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำให้ใส่ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสม ลดการสะสมไนเตรต/ฟอสเฟตที่ไหลลงแหล่งน้ำ

- ใช้ ชีวภัณฑ์ และ สารอินทรีย์ แทนสารเคมี ช่วยลดสารตกค้างในดินและน้ำ

2. ลดการใช้น้ำและรักษาแหล่งน้ำ

- ระบบน้ำช่วยประหยัดน้ำและส่งน้ำตรงถึงรากพืช
- การเก็บ น้ำฝน หรือ ใช้แหล่งน้ำหมุนเวียน ลดการใช้น้ำจากธรรมชาติ

3. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- การปรับพื้นที่ปลูกให้มี พืชคลุมดินหรือต้นไม้แนวกันลม ช่วยดูดซับคาร์บอนจากอากาศ

4. อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- การ ปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชร่วม ลดการสะสมของโรคและศัตรูพืช ไม่ต้องใช้สารเคมีมาก
- ใช้พื้นที่แปลงเกษตรเป็นแหล่ง ที่อยู่อาศัยของแมลงและสิ่งมีชีวิตมีประโยชน์ เช่น ผีเสื้อตัวห้ำ/ตัวเบียน

เบียน

5. ลดของเสียและจัดการขยะอย่างมีระบบ

- นำเศษพืช/วัสดุเหลือใช้มาทำ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ลดขยะในชุมชน
- คัดแยกขยะเกษตร เช่น ถังปุ๋ย ขวดสาร ปรับเปลี่ยนเป็นวัสดุรีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ใหม่

3.2 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

1. การอนุรักษ์ดิน

- ใช้ ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ลดการใช้สารเคมีที่ทำลาย

โครงสร้างดิน

- ปลูกพืชคลุมดิน และปลูกพืชหมุนเวียน ลดการชะล้างพังทลายหน้าดิน

2. การอนุรักษ์น้ำ

- ใช้ ระบบน้ำ หรือ สปริงเกอร์แบบควบคุมปริมาณ ช่วยประหยัดน้ำ
- มีการเก็บกักน้ำฝน หรือฟื้นฟูแหล่งน้ำในพื้นที่เกษตร

3. การอนุรักษ์อากาศและลดมลภาวะ

- ลดการเผาตอซัง ลดควันและฝุ่น PM 2.5 ด้วยการแปรรูปเศษพืชเป็นปุ๋ยหมัก
- ใช้ โซล่าเซลล์ ทดแทนเครื่องจักรที่ใช้พลังงานเชื้อเพลิง ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

4. การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายชนิด (เกษตรผสมผสาน) เพิ่มแหล่งอาหารให้แมลงและสัตว์
- ใช้ชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืช แทนสารเคมีที่ทำลายสิ่งมีชีวิตอื่น
- สร้างพื้นที่สีเขียว/แนวกันชนธรรมชาติในพื้นที่เกษตร

5. การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและหมุนเวียน

- ใช้เศษวัสดุเหลือทิ้งจากเกษตร (เช่น ฟางข้าว เศษผัก ผลไม้) มาทำปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพ
- ทำเกษตรแบบ Zero Waste หรือ เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

4. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

4.1 ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

4.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- เกษตรกรในพื้นที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม การศึกษาดูงาน และคำแนะนำจาก ศพก. ไป ปรับใช้ในแปลงของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตเพิ่มขึ้น และมีรายได้ที่มั่นคงยิ่งขึ้น
- มีการจัดกิจกรรม ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง เช่น การวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยสั่งตัด การผลิตพืชตามระบบอินทรีย์ และการใช้ระบบน้ำ เป็นต้น
- เป็นแหล่ง ถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบ สู่เกษตรกรรายอื่น ทั้งในรูปแบบการอบรม การสาธิต และการเป็นที่ปรึกษาเฉพาะราย
- มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และกลุ่มเกษตรกร ทำให้เกิดการขยายผลอย่างต่อเนื่องในระดับหมู่บ้านและตำบล
- ได้รับการยอมรับว่าเป็น ศูนย์กลางข้อมูลด้านการเกษตรของพื้นที่ โดยมีข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร เช่น

1. ประเภทของดินและความเหมาะสมในการปลูกพืช
2. ปริมาณน้ำและแหล่งน้ำในพื้นที่
3. พืชเศรษฐกิจหลักและฤดูกาลผลิต
4. ปัญหาหลักทางการเกษตร เช่น โรคแมลง ศัตรูพืช ภัยแล้ง
5. แนวโน้มด้านตลาดและความต้องการของผู้บริโภค

4.1.2 การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

1. เป็นจุดอบรมให้ความรู้ ศพก.หลักทำหน้าที่เป็นสถานที่สำหรับจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการอบรมเรื่องเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ การจัดการต้นทุน การแปรรูปผลผลิต และการตลาดสินค้าเกษตร
2. เป็นแหล่งศึกษาดูงาน เปิดให้กลุ่มเกษตรกร หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้ที่สนใจจากภายนอก เข้าศึกษาดูงาน เพื่อเรียนรู้จากรูปแบบการดำเนินงานจริงในพื้นที่ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการผลิต การบริหารจัดการ ไปจนถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต

3. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ คณะทำงานของ ศพก.หลัก โดยเฉพาะเกษตรกรต้นแบบ หรือเจ้าของแปลงเรียนรู้ ทำหน้าที่เป็น วิทยากรภูมิปัญญาและวิทยากรด้านวิชาการ ถ่ายทอดประสบการณ์ตรงและเทคนิคการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ การปลูกพืชตามระบบอินทรีย์ การใช้เทคโนโลยีในการลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น

4.1.3 การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- ให้คำปรึกษาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการผลิต เช่น ปัญหาโรคพืช ศัตรูพืช ดินเสื่อมคุณภาพ หรือระบบน้ำ

- การถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ เช่น การวิเคราะห์ดิน การเลือกใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสม

เหมาะสม

- รับฟังข้อร้องเรียนและข้อเสนอแนะจากเกษตรกร พร้อมรวบรวมข้อมูลเพื่อส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไข

4.1.4 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ลักษณะบริการ : ถ่ายทอดองค์ความรู้จาก หน่วยงานวิชาการ มาสู่เกษตรกร เช่น :

- การจัดการดินตามค่าวิเคราะห์

- การใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้อง

- การควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

- การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น ระบบน้ำ, โซล่าเซลล์, เครื่องจักรกลการเกษตร

- การผลิตพืชปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์

- การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลผลิต

วิธีการ :

- จัด อบรม/สาธิต ในแปลงเรียนรู้หรือพื้นที่จริง

- ให้บริการ ปรึกษารายบุคคล เกี่ยวกับปัญหาด้านการผลิต

- ประสานกับ หน่วยงานวิชาการ/นักวิชาการเกษตร เพื่อนำองค์ความรู้ใหม่ๆ มาถ่ายทอด

- จัด กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เช่น การทำเวิร์กช็อปร่วมกับกลุ่มเกษตรกร

4.1.5 การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

1. ช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้สู่เกษตรกร

ช่องทางหลัก :

1.1 การถ่ายทอดในเวทีอบรม/กิจกรรมฝึกปฏิบัติ ศพก. จัดอบรมในพื้นที่แปลงเรียนรู้หรือเชิญ

เกษตรกรมาเข้าร่วมกิจกรรมตามฐานเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น :

- การทำปุ๋ยหมัก
- การวิเคราะห์ดิน
- การปลูกพืชผสมผสาน

1.2 การลงพื้นที่แบบตัวต่อตัวหรือกลุ่มย่อย ให้คำปรึกษาแบบใกล้ชิดในแปลงของเกษตรกร เพื่อช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้า พร้อมแนะนำเทคนิคใหม่ๆ

1.3 กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ศพก. สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อถ่ายทอดความรู้ไปยังสมาชิกกลุ่มและพัฒนาเป็นกิจกรรมต่อยอด เช่น การแปรรูปสินค้า

1.4 สื่อออนไลน์/โซเชียลมีเดีย เผยแพร่คลิปสาธิต เทคนิคการปลูกพืช การใช้เทคโนโลยี ผ่าน Facebook / Line / YouTube ของ ศพก.

1.5 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร

2. เกษตรกรที่นำความรู้ไปปฏิบัติต่อ เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต เช่น :

- ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน แทนการใส่ตามความเคยชิน
- เลิกใช้สารเคมีหันมาใช้ชีวภัณฑ์
- จัดการแปลงแบบผสมผสาน มีพืชหลายชนิดและสัตว์เลี้ยงร่วม
- เกษตรกรบางราย พัฒนาเป็นแปลงต้นแบบ หรือ เป็นวิทยากรถ่ายทอดต่อ ให้เกษตรกร
- เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มผลิตสินค้าปลอดภัย แปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า และส่งขายตลาด

โดยตรง

3. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร

ด้านเศรษฐกิจ :

- ลดต้นทุนการผลิต เช่น ลดค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ย สารเคมี และน้ำ
- เพิ่มผลผลิตและรายได้ จากการใช้เทคนิคที่เหมาะสม

ด้านสิ่งแวดล้อม :

- ลดการใช้สารเคมี มีความปลอดภัยทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

- มีระบบจัดการดิน น้ำ และขยะเกษตรอย่างยั่งยืน

ด้านสังคมและความรู้ :

- เกษตรกรมีความมั่นใจมากขึ้นในการตัดสินใจทางการผลิต
- เกิดเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน

4.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

1. การประสานงานร่วมกับชุมชน

- ร่วมมือกับผู้นำชุมชน กลุ่มเกษตรกร และเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน
- จัดประชุมหรือเวทีรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกร เพื่อวางแผนและออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสม
- สนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในการดำเนินงาน เช่น การจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิต การบริหารจัดการแปลงเรียนรู้ หรือกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน

2. การร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่

- ประสานงานกับสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลลำพาน เพื่อขอข้อมูลและสนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากรต่าง ๆ
- ร่วมกับหน่วยงานวิชาการและศูนย์วิจัยเกษตร เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม และองค์ความรู้ที่ทันสมัย
- ประสานกับภาคเอกชน เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตร หรือบริษัทจำหน่ายอุปกรณ์เกษตร เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงสินเชื่อและวัสดุอุปกรณ์

3. การส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่าย

- ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรในชุมชนและระหว่างพื้นที่ผ่านกิจกรรมศึกษาดูงานหรือเวทีสัมมนา
- สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มหรือเครือข่ายเกษตรกรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการร่วมกัน
- มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพิเศษร่วมกับหน่วยงาน เช่น โครงการเกษตรปลอดภัย โครงการอนุรักษ์ดินและน้ำ หรือโครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

4.1.4 บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

1. การบริหารและวางแผนงาน

- กำหนดทิศทางและนโยบายการดำเนินงานของศูนย์ให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่

- วางแผนและประสานงานกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร การอบรม การศึกษาดูงาน และโครงการต่าง ๆ ในศูนย์

- ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. การประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย

- ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการเกษตร

- ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเกษตรกร วิทยากร และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากร

- เป็นตัวแทนศูนย์ในการประชุมหรือเจรจากับหน่วยงานต่าง ๆ

3. การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้

- สนับสนุนการจัดกิจกรรมอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่

- ส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนา กลุ่มเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผล

- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

4. การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ

- ดูแลการใช้ทรัพยากรของศูนย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- สนับสนุนการจัดหาทุนและทรัพยากรเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศูนย์

5. การแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ

- เป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในศูนย์และในพื้นที่เกษตรกรรม

- ตัดสินใจในเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์

- ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

4.2 ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

4.2.1 ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

1. เป็นผู้นำและต้นแบบการเปลี่ยนแปลง

- ได้มีโอกาสเป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้ เทคนิค และนวัตกรรมที่ทันสมัยสู่เกษตรกรในชุมชน
- ช่วยให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองและพัฒนาการผลิตอย่างยั่งยืน
- ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของเกษตรกร ทั้งด้านผลผลิต รายได้ และคุณภาพชีวิต

2. สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

- ได้ร่วมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกันของความเป็น “ชุมชนเกษตรกรรมที่เข้มแข็ง” ที่สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาไปด้วยกัน
- ได้เห็นชุมชนเติบโต มีความยั่งยืนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล

3. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

- ภาครัฐมีใจที่ได้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้จริงในพื้นที่ ทำให้ลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต และรักษาสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น
- ช่วยผลักดันการเกษตรสมัยใหม่ในพื้นที่ให้ก้าวหน้าและแข่งขันได้

4.2.2 ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

1) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

1.1. ความเป็นผู้นำในรูปแบบทางการ

- รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน เช่น การเป็นประธานกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ
- วางแผน กำหนดนโยบาย และติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
- ประสานงานและสื่อสารกับหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และชุมชนอย่างเป็นทางการ

- เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในเรื่องความรู้ ความรับผิดชอบ และจริยธรรม

- จัดการประชุม สร้างความเห็นชอบ และแก้ไขปัญหาภายในกลุ่ม

1.2 ความเป็นผู้นำในรูปแบบไม่เป็นทางการ

- เป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในชุมชนหรือกลุ่มโดยธรรมชาติ
- แนะนำ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจเกษตรกรหรือเพื่อนร่วมงานในชีวิตประจำวัน

- ใช้ความสัมพันธ์และการสื่อสารแบบกันเองในการสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมความร่วมมือ

- ช่วยแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยไม่ต้องรอคำสั่งจากหน่วยงาน
- เป็นผู้ฟังที่ดีและเข้าใจความต้องการของคนรอบข้าง

1.3 ความเป็นจิตอาสาในรูปแบบทางการ

- เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานราชการหรือองค์กรต่าง ๆ เช่น การอบรม การรณรงค์ การแก้ไขปัญหาชุมชน

- ปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- เป็นตัวแทนหรืออาสาสมัครในการช่วยเหลือชุมชนในโครงการต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ
- สร้างความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรในชุมชน

1.4 ความเป็นจิตอาสาในรูปแบบไม่เป็นทางการ

- ช่วยเหลือเพื่อนบ้านหรือสมาชิกในชุมชนในชีวิตประจำวันโดยไม่หวังผลตอบแทน

- ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในชุมชน เช่น การเก็บขยะ การดูแลพื้นที่สีเขียว การช่วยเหลือในยามวิกฤติ

- แสดงความห่วงใยและเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
- เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นร่วมทำความดีและช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

2.1 เสียสละเวลา เพื่อช่วยเหลือชุมชน เช่น เข้าร่วมกิจกรรมทำความสะอาด ปลุกต้นไม้ หรือช่วยแก้ไขปัญหาชุมชน

2.2 เสียสละทรัพยากรส่วนตัว เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือแรงงาน เพื่อให้โครงการหรือกิจกรรมของชุมชนประสบความสำเร็จ

2.3 เสียสละความสะดวกสบาย เช่น การทำงานหนักกว่าปกติหรือการยอมรับความยากลำบากเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือแก้ไขปัญหา

2.4 เสียสละความเห็นส่วนตัว เพื่อรักษาความสามัคคีและความสงบสุขในกลุ่ม

5. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

5.1 “ทำงานด้วยใจ มีความตั้งใจ และมุ่งมั่น” การทำงานด้วยความจริงใจและความตั้งใจเต็มที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิผล

5.2 “เรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง” โลกเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การเปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะทำให้เราเติบโตและปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว

5.3 “ร่วมมือและเคารพผู้อื่น” ความสำเร็จของงานเกิดจากความร่วมมือกันเป็นทีม การฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี

5.4 “แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์” เมื่อเจออุปสรรคให้มองหาโอกาสและวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ไข อย่ายอมแพ้และมองปัญหาเป็นบทเรียน

5.5 “รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง” การรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ สร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือให้กับตัวเองและทีมงาน

5.6 “ทำงานด้วยความซื่อสัตย์และมีจริยธรรม” คุณธรรมและความซื่อสัตย์เป็นรากฐานของความสำเร็จในระยะยาว ทั้งต่อตัวเองและองค์กร

5.7 “รักษาสสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว” การดูแลตัวเองให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี ช่วยให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ส่วนที่ 4 ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

1. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

1.1 ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ประธานศพก.)

นายอุดม พรหมราช :

- รับผิดชอบในการกำหนดกรอบและวัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน
- เป็นผู้นำและประสานงานระหว่างทีมงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำพื้นที่

นายศราวุธ ศรีสว่างวงศ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นางสาววิไลพร บุญสุริ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นายยุทธนา บำซ่างเผือก นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

- รวบรวมข้อมูล และสรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่
- ให้ข้อมูลเชิงลึกและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริง

2. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

1. การสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลบุคคลเป้าหมาย

2. การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา และหาข้อสรุปร่วมกัน

3. การสังเกตการณ์ การบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมหรือสภาพแวดล้อมในพื้นที่จริง
4. การวิเคราะห์ SWOT ประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโครงการหรืองาน
5. แผนผังความคิด Mind Mapping ช่วยในการจัดระเบียบความคิดและสรุปประเด็นหลัก ๆ
6. จัดทำรายงาน

3. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

1. การรวบรวมข้อมูลอาจไม่ครบถ้วน เนื่องจากข้อมูลเกิดจากเกษตรกรรายเดียวที่ให้ข้อมูล หรือข้อมูลบางส่วนเกิดเฉพาะกับประธานศูนย์ ไม่ได้เกิดกับชุมชนทั่วไป
2. ข้อจำกัดด้านเวลาและบุคลากร การดำเนินการถอดบทเรียนต้องใช้เวลาและทีมงานที่มีความชำนาญ ซึ่งบางครั้งบุคลากรไม่เพียงพอหรืองานล้นมือ
3. ขาดเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสม ในบางกรณีไม่มีอุปกรณ์หรือซอฟต์แวร์ช่วยในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
4. ความแตกต่างทางความคิดและมุมมอง ผู้ร่วมถอดบทเรียนมีความคิดเห็นที่หลากหลาย อาจทำให้สรุปบทเรียนได้ยาก

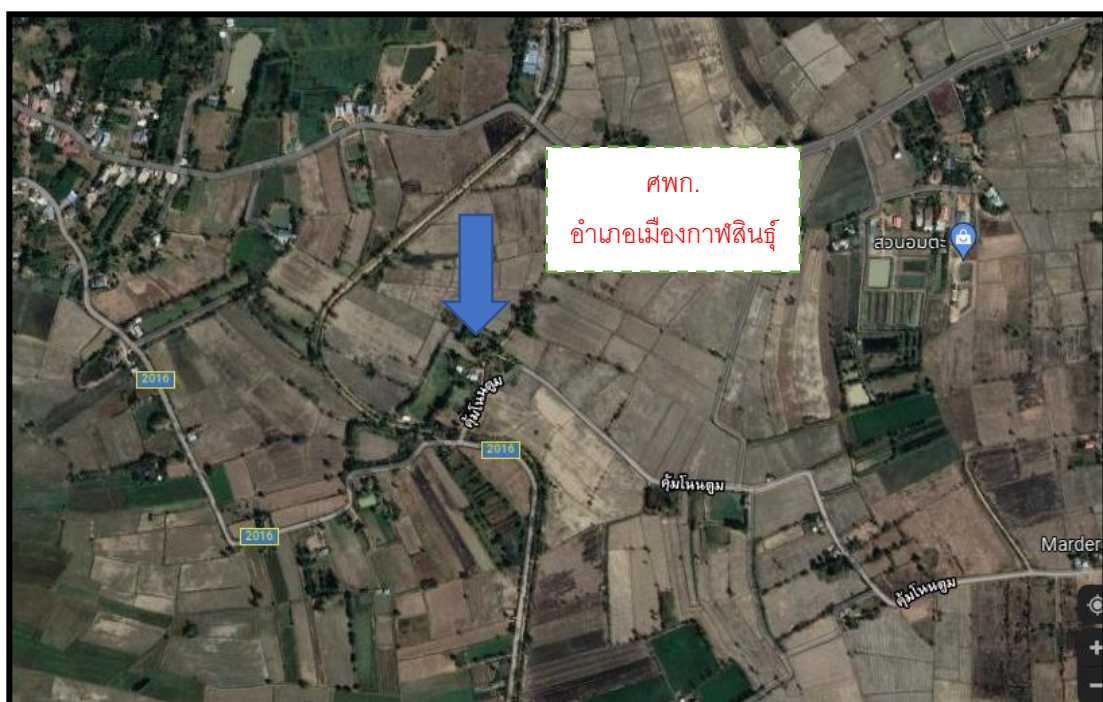
ข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

1. วางแผนการดำเนินงานให้ชัดเจนและมีเวลาเพียงพอ กำหนดตารางเวลาที่เหมาะสมและจัดสรรบุคลากรอย่างเพียงพอเพื่อให้การถอดบทเรียนมีประสิทธิภาพ
2. ใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่เหมาะสมในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เช่น โปรแกรมเก็บข้อมูลออนไลน์ หรือแอปพลิเคชันสำหรับการสำรวจข้อมูล
3. พัฒนาศักยภาพของทีมงานในการถอดบทเรียน จัดอบรมหรือเสริมทักษะในการใช้เครื่องมือและกระบวนการถอดบทเรียน
4. จัดทำรายงานและสรุปผลอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และนำไปปฏิบัติได้ทันที เพื่อให้บทเรียนมีประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาในอนาคต

*****หมายเหตุ** 1. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ
 2. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.

Q R CODE

ศพก.หลัก อำเภอมืองกาฬสินธุ์

กิจกรรมการถอดบทเรียน ครั้งที่ 1 / 2568

ในวันพฤหัสบดีที่ 12 มิถุนายน 2568

ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอมืองกาฬสินธุ์

หมู่ที่ 10 ตำบลลำพาน อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

กิจกรรมการถอดบทเรียน ครั้งที่ 2 / 2568

ในวันพฤหัสบดีที่ 19 มิถุนายน 2568

ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอมืองกาฬสินธุ์

หมู่ที่ 10 ตำบลลำพาน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

กิจกรรมการถอดบทเรียน ครั้งที่ 3 / 2568

ในวันพฤหัสบดีที่ 26 มิถุนายน 2568

ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
หมู่ที่ 10 ตำบลลำพาน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

